

Valkenburg, 26 september 2025

Geachte voorzitters en leden van de fracties

Algemeen Belang

Valkenburgse Senioren Partij

Progressieve Groene Partij

Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Christen Democratisch Appèl.

Nu het politieke zomerreces is afgelopen en wij ons theaterseizoen 2025 hebben afgesloten, willen wij u graag bijpraten over de exploitatie van ons Openluchttheater. Daarbij maken wij meteen van de gelegenheid gebruik om een oproep te doen aan de politiek in Valkenburg aan de Geul.

In 2026 zijn er raadsverkiezingen en bestaat ons theater 110 jaar. Openluchttheater Valkenburg is van groot cultureel, historisch, maatschappelijk en economisch belang. Door de geluidsprikelen en de juridische beperkingen is onze toekomst uiterst onzeker en daarom roepen wij de politiek op om het voortbestaan van het theater op te nemen in uw verkiezingsprogramma's.

Wat zijn onze eerste bevindingen? Om maar met de deur in huis te vallen: tot nu toe is er dit seizoen slechts één melding binnengekomen vanwege geluidsoverlast. De afgelopen jaren (2020-2024) waren er overigens slechts 19 relevante meldingen van geluidsoverlast, voornamelijk van directe burens en was er geen stijgende trend. Maar elke klacht is er 1 te veel, we zijn dus erg blij met het feit dat slechts sprake is van één melding dit seizoen. Dat heeft alles te maken met onze aangepaste programmering: minder voorstellingen, geen festivals meer (het hele weekend muziek) en ook geen superharde bandjes meer. Tot zover het goede nieuws.

In het kader van de Omgevingswet werd ons dit jaar toegestaan om op 12 dagen de geluidsnormen te overschrijden. In dit 'tussenjaar' zou samen met de gemeente gezocht worden naar een structurele oplossing. De eerder door de burgemeester ingeschakelde geluidsdeskundige Peter van der Geer adviseert een mix van technische en juridische maatregelen, waarmee het theater behouden kan blijven. Eenzelfde conclusie wordt getrokken door het bureau Kragten dat op 22 augustus jl. in opdracht van de gemeente een rapport opleverde en concludeert dat het juridisch mogelijk is om in lokaal maatwerk te voorzien.

De nieuwe Omgevingswet (1-1-2024) biedt namelijk alle perspectief om het theater als onze culturele diamant en trekpleister een mooie toekomst te bieden. Om deze oplossing te realiseren en daarmee een duurzame toekomst voor ons theater te waarborgen, moet de gemeente ervoor kiezen op basis van die omgevingswet beleid te ontwikkelen. Deze oplossing tekent zich nog niet af, waardoor een duurzame toekomst voor ons theater nog niet gewaarborgd is. Vandaar deze oproep aan de politiek: zonder een toekomstbestendige oplossing lopen we in ons eigen mes en dreigt Valkenburg op termijn deze parel te verliezen.

Neem daarom de toekomst van het theater op in uw verkiezingsprogramma.

Omdat wij begrijpen dat een dergelijke oproep gestoeld moet zijn op een stevige onderbouwing treft u bijgaand een dossier aan dat bestaat uit een factsheet, een beschrijving van culturele, economische en maatschappelijke belangen en een uitgebreide historische schets.

Ook bieden wij u aan om onze positie desgewenst toe te lichten. Het bestuur van het theater laat zich in dezen terzijde staan door enkele deskundigen op het gebied van podiumkunsten in relatie tot de maatschappelijke omgeving. Ook die kennis is voor politiek Valkenburg aan de Geul beschikbaar.

Wij en met ons meer dan 120 vrijwilligers en vele bezoekers en vrienden van het theater rekenen op u en nodigen u graag uit voor een gesprek.

Mede namens het Bestuur van het Openluchttheater.

Louk Bongarts

Voorzitter.

Dossier Openluchttheater Valkenburg

- 1) Analyse geluidsoverlast
- 2) Analyse klachten
- 3) Historische schets
- 4) Belang Openluchttheater
- 5) Factsheet

ANALYSE GELUIDSOVERLAST

Door Peter van der Geer van Event Acoustics.

In zijn voorlopige analyse van 9 juni 2024 trok Peter van der Geer de volgende conclusie:

- Met ingrijpende technische maatregelen zoals een nieuwe overkapping boven het podium en een aangepast geluidssysteem kunnen de optredende geluidsniveaus, veroorzaakt door muziek in het theater, in de omgeving met 10 dB(A) of meer verminderd worden. De dan optredende geluidsniveaus zullen te vergelijken zijn met een drukke verkeersweg in een stad met licht waarneembare bastonen in de woningen bij gesloten deuren en ramen.
- De omwonenden zullen dit 5-15 keer per maand (de maanden mei-september) gedurende 2 uur ervaren. De hinderbeleving daarvan is sterk persoonsgebonden. De optredende geluidsniveaus blijven ver onder de norm, die de Wereld Gezondheid Organisatie (WHO) als onveilig acht voor een jaar gemiddelde. Het kan echter als hinder ervaren worden.
- Onder de oude milieuwetgeving (voor invoering Omgevingswet) was het niet mogelijk alle huidige voorstellingen in het OLTVB wettelijk toe te laten. Per 1 januari 2024 is de nieuwe Omgevingswet in werking getreden waarin dit wel mogelijk is, mits er een goede belangenafweging wordt gemaakt tussen de bewoners en de activiteiten in het gebied. Een dergelijke belangenafweging is te vergelijken met het opstellen van een locatieprofiel voor een gebied in een evenementenbeleid. Dit locatieprofiel zal dan als regels in het omgevingsplan opgenomen moeten worden. Voor verschillende Openluchttheaters in Nederland is dit al toegepast.
- Tot slot geeft Peter van der Geer aan dat als bestuurlijk voor deze oplossing wordt gekozen technische maatregelen in detail uitgewerkt en getest moeten worden. Hierbij geeft hij aan dat de ervaring uitwijst dat de focus moet liggen op het verminderen van de

optredende bastonen (dB(C)) in de omgeving aangezien deze de hinderbeleving van omwonenden sterk bepalen.

Kortom, zijn advies behelst dat er juridische en technische mogelijkheden zijn om het Openluchttheater voor Valkenburg open te houden. Zoals reeds aangegeven dient hierbij een goede belangenafweging te worden gemaakt tussen de bewoners en de activiteiten in het gebied.

In de periode 2022 - 2024 vonden er in het openluchttheater in totaal 157 voorstellingen plaats die door 98.000 mensen werden bezocht. Gedurende deze 3 seizoenen ontving de gemeente in totaal 19 verschillende ontvankelijke meldingen, allen met betrekking tot geluidsoverlast. Hierbij een gedetailleerde analyse van deze meldingen.

ANALYSE KLACHTEN

- 2022

In totaal 9 meldingen, maar omdat 1 melder op dezelfde dag 3x geluidsoverlast meldt m.b.t. een en dezelfde voorstelling, betreft het eigenlijk geen 9, maar 7 meldingen.

- 2023

In totaal 8 meldingen, waarvan er 2 apert onjuist zijn en geen betrekking kunnen hebben op het OLT. Omdat daarnaast 1 melder op dezelfde dag 2x melding maakt van geluidsoverlast van dezelfde activiteit, betreft het eigenlijk geen 8, maar 5 meldingen.

- 2024

- In totaal 11 meldingen, waarvan je er 2 niet mag meetellen, omdat die pas zijn ingediend nadat in de media over het besluit tot handhaving is bericht. Omdat daarnaast 1 melder op dezelfde dag 3x geluidsoverlast meldt m.b.t. dezelfde voorstelling, betreft het eigenlijk geen 11, maar 7 meldingen.

Waar de meldingen vandaan komen:

- Waar je zou mogen verwachten dat meldingen afkomstig zijn uit alle wijken van Valkenburg en zelfs omliggende kerkdorpen, blijken alle meldingen te komen uit postcodegebied 6301 (= Valkenburg). Er is geen enkele melding ontvangen vanuit centrum Valkenburg, Daalhemerweg, Cauberg, Valkenburg-Oost, van boven het spoor (m.u.v. 1 melder met postcodeletter EM). Er is geen enkele melding gekomen uit Berg, Vilt, Houthem, Schin op Geul. Ook niet uit andere gemeenten (m.u.v. de melder uit Klimmen die pas meldt na de ophef in de media en daarom buiten beschouwing is te laten).
- De overgrote meerderheid van de meldingen is afkomstig van de naaste burens (= directe omgeving). Postcodeletters GL – GN (= Diepenallee). De meeste meldingen zonder vermelding van postcode (NB) moeten, gelet op de inhoud van de melding, evenzeer afkomstig zijn van naaste burens (uit Diepenallee of Plenkertstraat).

- Tot de directe omgeving worden meldingen beschouwd die afkomstig zijn van postcodeletters GP (= Emmalaan) en GW (= Oranjelaan, waar per vergissing postcodeletter GM is vermeld).
- Tot de niet directe omgeving worden de melders uit de postcodeletters TS (= Pr Willem Alexanderlaan), HD (= Broekhem) en WH (= Koningswinkelstraat) en de melder die hemelsbreed het verst verwijderd woont van het OLT: postcodeletter EM (= Groengrachtstraat in de Hekerbeek) gerekend.

Conclusies:

- Niet veel meldingen. Evenmin veel verschillende melders en ook geen toename van meldingen. In totaal 19 meldingen over de laatste 3 seizoenen, waarbij er nogal wat meldingen afkomstig zijn van zogenaamde veelmelders (= melders die meer dan 1 keer in de laatste 3 seizoenen een melding hebben gedaan). Te weten de naaste burens uit postcodes met de letters GL en NB en de melders uit GP en EM. De in totaal 19 meldingen zijn afkomstig van maximaal 10-12 verschillende melders.
- Meldingen zijn vrijwel uitsluitend afkomstig uit de directe omgeving en bepaald niet uit de wijde omtrek. Als gekeken wordt naar het totaal aantal van 19 OLTVB gerelateerde meldingen over de laatste 3 jaar, dan zijn er daarvan 9 afkomstig van de naaste burens en 5 uit de evenzeer directe omgeving (Emmalaan en Oranjelaan). Uit de niet directe omgeving kwamen 4 meldingen, waarbij de ene melder uit de Hekerbeek eruit springt en tevens de meest veraf wonende is.
- De grondslag voor meldingen: de festivals.

Festivals die in de loop van de middag aanvangen en duren tot het einde van de avond, hebben telkens (immers ieder festival wel een melding in de voorbije 3 jaren) en bij elkaar opgeteld ook tot de meeste meldingen (10) geleid. Ongeacht of het een eendaags of tweedaags festival betrof en ongeacht of het om rockbands (MSP) ging, Dance (Limitzz) danwel tributebands (Tributefest). Uitzonderingen (Vannstein en Rootsriders) daargelaten, leidt een optreden van een tributeband - uitsluitend in de avonden - doorgaans niet tot een melding.

- Dat in het bijzonder muziek overdag (in de ochtend en/of middag) niet wordt geapprecieerd, is mede af te leiden uit de melder die klaagt over repetities en een soundcheck.
- Uitschieter in de laatste 5 jaren was Living Colour met 4 verschillende melders, waarbij de onderzoeker van de meldingen de conclusie wel aandurft dat dat vooral te danken is geweest aan het feit dat dat optreden op een donderdagavond was gepland en bovendien (als gevolg van technisch malheur) een uur later begon en daardoor ook een uur later (om 23.00) eindigde dan gepland.

Als deze ene voorstelling er niet was geweest, dan zouden de meldingen in 2024 zelfs zijn afgenomen t.o.v. 2023.

Op basis van voren vermelde conclusies heeft het bestuur van het OLTVB besloten om in het seizoen 2025 geen festivals te organiseren. Er is voor het seizoen 2025 voor zover ons bekend één melding van geluidsoverlast binnen gekomen bij de gemeente.

HISTORISCHE SCHETS

In 2026 bestaat het Openluchttheater 110 jaar. Nog nooit is het Openluchttheater zo bedreigd geweest in haar voortbestaan. Dit vraagt om nadere toelichting waarbij we starten bij het ontstaan van het theater.

Jan en Karel Diepen, twee broers, behorend tot de dynastie van textielbaronnen, die in de 19e eeuw in de opbloeiende textielindustrie in Tilburg groot was geworden, zaten samen met Pierre Cuypers, de Rijksbouwmeester en architect van onder andere het Amsterdams Centraal Station en het Rijksmuseum, in 1915 bijeen in Villa Rozenheuvel aan de Plenkertstraat te Valkenburg en discussieerden over een nieuw maatschappelijk project. Het project de Romeinse Catacomben was inmiddels afgerond. Op hun landgoed aan de Plenkertstraat was een perfecte kopie gemaakt van de mooiste delen van de Romeinse catacomben.

Het nieuw maatschappelijk project betrof het bouwen van een theater met de akoestiek van een Romeins amfitheater. De achterliggende gedachte was dat de mensen juist toen, in donkere dagen, waarin de verschrikking van een oorlog als een dreigend noodweer boven hun hoofd hing, behoefte hadden aan een ander geluid. Aan iets waarin ze zich kunnen verliezen en dat vooral hun geloof in een betere wereld levend zou houden. Omdat de twee broers en de architect er geen gras over lieten groeien, vond op 6 juni 2016 de openingsvoorstelling plaats in het nieuw gebouwde Romeins Theater aan de Plenkert.

Na de opening vonden vele voorstellingen plaats. In 1949 bezochten maar liefst 85.000 bezoekers het openluchttheater.

Vanaf de oprichting tot 2024 kende het theater twee crisismomenten van stoppen of doorgaan.

Het eerste moment deed zich voor in 1984. De toenmalige burgemeester P. Gilissen greep in. Hij riep de Raad op zich voldoende bewust te zijn van de grote cultuurhistorische waarde van het Openluchttheater en de verantwoordelijkheid te nemen dit kostbare erfgoed voor de komende generaties te behouden. De Raad nam haar verantwoordelijkheid en besloot medio 1984 het theater voor een symbolisch bedrag te huren van de NV Valkenburg Omhoog voor een periode van 25 jaar. Dit onder de voorwaarden van de verplichting tot restauratie, renovatie en exploitatie. Omdat de raad de voorwaarden serieus nam en financiële middelen ter beschikking stelde, kon het theater worden gerenoveerd. Vanaf 1984 bruiste het theater weer, met als resultaat dat de bezoekersaantallen jaarlijks stegen.

Het tweede moment deed zich voor medio 2009/2010. Ook nu greep de burgemeester in. Burgemeester M. Eurlings nam het voortouw en adviseerde en stimuleerde het toenmalige bestuur van het Openluchttheater om zich zowel programmatisch als organisatorisch te versterken. Inmiddels lag er een uitspraak van de Raad van State

inzake Diepengaerde van 12 september 2009. De Raad van State had beslist dat de bouw mocht plaatsvinden maar gaf de gemeente het dringend advies om een geluidswal te plaatsen aan de Plenkertzijde van het Openluchttheater, zodat de geluidsoverlast van het OLTVB voor de bewoners van Diepengaerde verminderd zou worden. Op basis van deze uitspraak deed de gemeenteraad de toezegging aan de nieuwe bewoners, dat er een geluidswal gebouwd zou worden.

Vanaf 2009 zijn regelmatig plannen en gesprekken geweest tussen het gemeentebestuur en het bestuur van het OLTVB om de geluidswand te realiseren. Dit totdat de gemeente besloot om de geluidswal niet meer te bouwen omdat de effecten van geluidsreductie te gering zouden zijn in verhouding tot de kosten. Het besluit om de geluidswal niet meer te bouwen heeft het bestuur van het OLTVB onaangenaam verrast temeer omdat het bestuur in een brief van 29 december 2022 juist had gevraagd om haast te maken met de aanleg van de geluidswal.

Op 26 oktober 2023 vond een gesprek plaats tussen een delegatie van het bestuur van het Openluchttheater (OLTVB) en de huidige burgemeester D. Prevoo. In dit gesprek werd onder andere medegedeeld dat de gemeente uitgebreid onderzoek had laten doen naar het binnen de wettelijke normen produceren van geluid in het Openluchttheater Valkenburg en dat de conclusie hiervan was dat in het OLTVB geen mechanisch geluid mag worden geproduceerd vanwege de geldende geluidsnormen.

Deze boodschap sloeg op dat moment in als een bom. Zeker omdat het bestuur meteen beseftte dat zonder mechanisch geluid het OLTVB niet verder te exploiteren is en de facto dus moet sluiten. In dit gesprek werd duidelijk dat zowel burgemeester D. Prevoo als het bestuur van het OLTVB het zouden betreuren als het OLTVB inderdaad de poort zou moeten sluiten. De burgemeester gaf vervolgens aan dat hij zich tot het uiterste zou inspannen om het theater open te houden. Hij bood aan bestuurlijk met de Provincie in gesprek te gaan om te onderzoeken of rek kan worden gevonden in de wettelijke regelingen. Daarnaast had hij contact gehad met een geluidsdeskundige Peter v.d. Geer en had hij hem de vraag gesteld of hij nog technische oplossingen ziet om het geluidsniveau terug te brengen tot het wettelijk niveau. Dit laatste vertaalde zich in een opdracht aan Peter van der Geer.

BELANG OPENLUCHTTHEATER VALKENBURG

Economische belangen:

Uit een recent onderzoek, verricht door bureau Beerda in samenwerking met de Universiteit van Amsterdam, blijkt dat het Openluchttheater van Valkenburg aan de Geul jaarlijks een bedrag van 2,5 miljoen Euro bijdraagt aan de Valkenburgse economie. Vele bezoekers combineren een bezoek aan het Openluchttheater met een bezoek van 1 of meerdere dagen aan Valkenburg of met een etentje vooraf.

Culturele belangen:

Binnen de Zuid-Limburgse culturele biotoop neemt het openluchttheater een belangrijke plaats in, aldus verschillende belangrijke Limburgse cultuurdragers als de voormalige directeur van de Parkstad Theaters Bas Schoonderwoerd en de huidige directeur Richard Loomans van Muziekgieterij te Maastricht. Tevens is het openluchttheater met 900 zitplaatsen één van de grootste podia in Zuid-Limburg.

Een podium dat Valkenburg ook cultureel op de kaart zet en de afgelopen jaren plaats heeft geboden aan beginnend talenten als Emma Kok, lokale culturele verenigingen en scholen maar ook gerenommeerde nationale en internationale artiesten als Herman van Veen, Suzanne Vega of het Metropole Orkest.

Dat het theater een belangrijk podium vormt, blijkt ook uit het feit dat maar liefst 40.000 bezoekers in 2024 het theater hebben bezocht.

Maatschappelijke belangen:

Met meer dan 120 vrijwilligers vormt het OLTVB een belangrijke en zinvolle tijdsbesteding en een schoolvoorbeeld van burgerparticipatie. Het OLTVB voorkomt eenzaamheid, is een plek van ontmoeting, vriendschap, verbinding en talentontwikkeling. Zelfs in de winter worden voor en door vrijwilligers activiteiten georganiseerd zoals het maken van wandelingen in de omgeving.

In deze hectische en onzekere tijden in een meer en meer gemonialiseerde (24/7 digitaal verbonden) en lokaal eroderende samenleving is niet alleen het aangeboden programma van cultureel belang, maar is in toenemende mate ook de ontmoetingsfunctie van niet mis te verstaan belang. Niet zelden blijkt ook menig theater 'de laatste overgebleven plek in haar stad/regio waar hun burgers nog in grote aantallen een paar uur de tijd te nemen om LIVE verhalen met elkaar te delen'.

Met vorenstaande hopen wij als bestuur u enig inzicht te hebben gegeven in het belang van het Openluchttheater. Het moment van hobbyisme of amateurisme voor en door een kleine groep zijn wij al geruime tijd voorbij. Het openluchttheater heeft vele supporters en krijgt een hoge waardering van bezoekers en artiesten maar ook van de inwoners, ondernemers en verenigingen van Valkenburg en de regio.

Wij hopen dan ook dat wij uw partij en fractie met dit overzicht gemotiveerd hebben om het openhouden van het theater als doelstelling op te nemen in uw verkiezingsprogramma en uiteindelijk in het coalitie-programma.

Het begon met een droom en visie van twee ondernemers. Twee crisismomenten, die voornamelijk veroorzaakt werden door programmatische en organisatorische factoren, werden overwonnen door een gemeentelijk bestuur dat het belang van een openluchttheater in Valkenburg onderkende.

Laat nu blijken dat ook het derde crisismoment, dat veroorzaakt wordt door juridische en fysiek/technologische factoren, kan worden overwonnen door de handen ineen te slaan en te besluiten tot de nodige juridische en technologische maatregelen en hiermede samenhangende investeringen. Het theater is het meer dan waard!

FACTSHEET

Aanleiding

- Gemeenteraadsverkiezingen 2026: oproep aan alle fracties om het openhouden van het Openluchttheater (OLTVB) in het verkiezingsprogramma op te nemen.
- OLTVB bestaat in 2026 110 jaar en staat voor zijn grootste bedreiging ooit door geluidsnormen en juridische beperkingen.

Historie

- Opgericht in 1916 door Jan & Karel Diepen en architect Pierre Cuypers.
- Twee eerdere crisismomenten (1984 & 2009/2010) succesvol overwonnen door gemeentelijke steun.

Huidige situatie

- Onder nieuwe Omgevingswet (per 1-1-2024) zijn er mogelijkheden om evenementen toe te laten mits belangenafweging bewoners ↔ activiteiten.
- Geluidsdeskundige Peter van der Geer adviseert technische maatregelen (o.a. nieuwe overkapping, aangepast geluidssysteem) waarmee geluidsniveau met >10 dB(A) kan dalen.
- Eenzelfde conclusie wordt getrokken door het bureau Kragten dat op 22 augustus 2025 in opdracht van de gemeente een rapport opleverde en concludeert dat het juridisch mogelijk is om in lokaal maatwerk te voorzien.
- 2020–2024: slechts 19 relevante meldingen van geluidsoverlast, voornamelijk van directe burens; geen stijgende trend.

Belangen

- Economisch: €2,5 miljoen jaarlijkse bijdrage aan Valkenburgse economie (onderzoek Beerda & UvA).
- Cultureel: 900 plaatsen, 40.000 bezoekers (2024), belangrijk podium voor (startende) artiesten, versterkt regionaal cultuuraanbod.
- Maatschappelijk: meer dan 120 vrijwilligers, bestrijdt eenzaamheid en bevordert ontmoeting en verbinding. Belangrijke ontmoetingsplek voor bezoekers.

Oplossingsrichtingen

- Juridische inpassing via locatieprofiel in omgevingsplan.
- Technische geluidsreductie, met focus op bastonen.
- Stoppen met festivals in 2025 ter vermindering overlast; tot nu toe geen meldingen dit jaar.

Oproep aan politiek

Neem behoud OLTVB op in verkiezings- en coalitieprogramma.

Investeer in juridische en technologische oplossingen om het theater toekomstbestendig te maken.